

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק וצאני שליט"א

רח"ה רא"ש ז אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה
נמצא בעמוד השישי

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

ושמחתם לפני ה' אלדדים שבעת ימים (ויקרא כג. מ)

כתב מהר"יץ ב'עץ חיים' ח"ב דף נ"ז ע"א וז"ל: ליל התקדש חג הסוכות צדיקים ישמחו ויעלצו לפני אלדדים וישישו בשמחה כי זה הרגל זמן שמחה לכל הוא וע"כ תתעורר השמחה למעלה וראוי להרחיק מעליו כל מיני דאגה ויגון אפילו כל דהו ורבים נכו בגחלת זאת ולא חששו ומרעה אל רעה יצאו כל ימות השנה רחמנא ליצלק; עכ"ל.

יש אנשים הפוכים ידיהם בכניעה ביצד אהיה שמח עם ילדי ממרה פי ואינו הולך בדרך ה'! והן אמת שזה הדבר צער גדול מאוד להורים. ובספר 'מפאתי תימן' עמ' צ"ח מסופר שלמורי סעיד זנאר היה בן שובב יתר על המידה. פעם אחת ביקש אביו ממנו דבר מה והבן הוציא מפיו דבר מגונה שפגע קשות בכבוד אביו. ומאחר והבן בייש את אביו ברבים המורי לא יכל להבליג. מורי סעיד הקפיד על בנו. באותו היום הבן נפל למשכב ומרגע ומרגע מצבו החמיר עד שהיה גוסס. בינתיים נזעקו מורי עואץ ואשת המורי שהיתה אם החורגת של אותו הבן ובאו לפני מורי סעיד בתחינה למה תעשה כך לבן. אמר לו מורי עואץ: "אם הקב"ה משאיר אותנו בחיים למה תהיה אתה הדיין תן לקב"ה שינהל את העולם". קיבל את דבריו. מורי סעיד הלך למקווה, טבל ואחר הלך לבית הכנסת, פתח את ההיכל והתפלל לרפואת בנו ואחר חזר לביתו. באותו רגע קם הבן וביקש לשתות מים ותוך זמן קצר חזר להיות כאחד האדם. כל המעשה הזה מתחילתו ועד סופו ארך כשעתיים. ע"כ.

וענין תרבות רעה בביתו של האדם קשה עד מאוד. וכמו שאומרת הגמרא (ברכות ז), א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג שנאמר (תהלים ג. א) מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו וכתוב בתריה (תהלים ג. ב) ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי. ואילו גבי מלחמת גוג ומגוג כתיב (תהלים ב. א) למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק ואילו מה רבו צרי לא כתיב. עכ"ל.

עכ"ז יזכור האדם את אשר מובא שם בהמשך הגמרא. שואלת הגמרא, מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו. מזמור לדוד, קינה לדוד מיבעי ליה [צריך לו]? אמר ר' שמעון בן אבשלום, משל למה הדבר דומה לאדם שיצא עליו שטר חוב קודם שפרעו היה עצב לאחר שפרעו שמת. אף כן דוד כיון שאמר לו הקב"ה (שמואל ב. יב. יא) הנני מקים עליך רעה מביתך היה עצב, אמר שמא עבד או ממזר הוא דלא חיים [שלא מרחם] עלי. כיון דחזא דאבשלום [שראה שאבשלום] הוא, שמת, משום הכי [כך] אמר מזמור. עכ"ל. צריך לדעת להסתכל על הטוב שבדבר.

נוסף לזאת, יש לדעת שהכח המירבי להצלחה בחינוך נמצא בידנו ובפרט בידי האמהות. ומהר"ש מנצורה בחיבורו הפדות והישועה עמ' מ' כתב וז"ל: ואמר הרב הנזכר לעיל אשר העתיק ופירש אלו הטעמים וז"ל: וכבוד אדוני אבי נע"ג הגיד לי, שפעם אחת הגיע לעיר יהודים, נוהגים ביום לידת הבן היו בוכים ומצטערים, וביום שימות אדם שמחים ומודים ומשבחים. ויתמה על זה המנהג, וחיינו לשאול מהם זה הדבר הגיעו. והשיבו, שביום צאתו לאויר העולם הם בוכים כנ"ל ומתפללים עליו שלא יצא לתרבות רעה כשיגדיל. אבל בהסתלקו ביישרו ודתו, אז הם שמחים על יום אסיפתו, כי טוב הוא ומעשיו טובים. ואסמכתא מקרא סוף דבר הכל נשמע את האלדדים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם (קהלת יב. י). וגם אני שמעתי, שביום שנולד מהר"יץ נ"ע דיין דק"ק צנעא, בן כמ"ו יוסף צאלח נע"ג, (ויצאה זקנתו לחצר הבית, והיתה מתפללת ואומרת, רבונו של עולם, אם הולד הנולד לבני יחיה חיים נצחיים לעבודתך וליראתך בטוב טעם ודעת, החייהו והעמידהו. ואם להיפך חס ושלום, אז בבקשה ממך שתמיתהו עכשיו ושם תהא קבורתו. והשם שמע תפלתה ונעשה רב וגדול ביותר. אשרי חלקה ואשרי יולדהו ואשריו ואשרי חלקו ונב"מ. כן כל אדם צריך תמיד להתעורר בתפלה על בנו שיהיו ישרים ותמימים בעבודת השם יתברך. עכ"ל.

ובספר 'מבט מלמעלה' עמ' ק"ה מובא מעשה ארוך (וכאן קיצרנו מאוד) בילד כישרוני מאוד שבתחילת דרכו הצליח, אך חל בו מפנה שהיה נמשך לתעלולים שונים. וכמה שניסו למושכו לתורה ולנתקו מעניינים אחרים לא צלח הדבר. עד שאחר זמן רב חל בו שינוי מפתיע לטובה לתורה. וזאת אירע עקב אמו תחי' שהלכה להרצאתה של הבת של הרב חיים קנייבסקי שליט"א, והרבנית אמרה 'אבא שלי ביקש למסור לכן אמהות יקרות שהתפילה שלכן היא הכי חשובה. הכי הכי. אל תשכחנה זאת. יותר מתפילת תש"ב'. הכנסנה את זה לראש, יותר מתפילת תש"י!!! אמא יהודייה יכולה לחולל נפלאות בתפילה אחת. יש שני סוגים בעם היהודי. יש ילדים שהאמהות שלהן מתפללות עליהם, ויש ילדים שהאמהות שלהם לא מתפללות עליהם. וכל מלמד רגיל בחיידר יכול להצביע מי ומי באינו קבוצה. ילדים שלא מתפללים עליהם מתעניינים באלפי דברים. גם בתורה, אבל לא יותר מדי. וילדים שמתפללים עליהם יש להם קדושה מיוחדת ששומרת עליהם. ומאז שהיא מתפללת על בנה, אירע השינוי בילד. ע"כ. ויה"ר שנזכה כולנו להיות תמיד שמחים, ויתקיים בנו אין פרץ ואין יוצאת... ברחובותינו.

ברנת תוסיפו שנים רבות שמחים במועדים טובים שלוחה

לכל קוראי העלון ולכל אחינו כל בית ישראל יע"א

מרן נשיא המוסדות

הרב הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

פתרונות ל'ראש השנה'
אחודה חידה! מה שאומר התוקע
'אע"פ שתקיעת השופר בראש השנה'
וכו'.

הזוכה בהגרלה: הראל נהרי.
מי בתמונה? הרב חיים נחן.

אולי חידה!
לחג סוכות:
ארבע שנה אחת
דחין מפני איסור אחד
ביו"ט ושב שחברו יחד
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

האם ממידת דרך ארץ לאכול סנדויטש? ונפק"מ למחלוקת

פוסקי זמנינו בדין אכילת סנדויטש בסוכה כששלחנו בתוך הבית. מעשה מבעל מנחת אלעזר ממונקאטש, ודברי החיד"א בסיבת ירידת הדורות.

(מתוך השיעור השבועי של מרן הגאון הרב יצחק רצאבי שליט"א במוצ"ק שלח לך וקרח התש"ע)

בגמ' מסכת סוכה דף כ"ח ע"א, מתני' מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין. אמרו להם ב"ה לב"ש, לא כך היה מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את רבי יוחנן בן החורנית, ומצאוהו יושב ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית, ולא אמרו לו דבר. אמרו להם ב"ש משם ראייה. בתמיהה. ויש גירסא בלי תמיהה. אף הם אמרו לו, אם כן היית נוהג, לא קיימת מצות סוכה מימך. ובדף ג' בגמרא יש אריכות ופלפול שלם על מה מדובר, האם על סוכה גדולה או סוכה קטנה, ומה הטעם, והאם יש הבדל בטעם בין הגדולה לקטנה, אם הפסול מצד השיעור של הסוכה, או שמא ימשך אחר שלחנו. הרי"ף והרמב"ם פוסקים, וכך להלכה הובא בשו"ע סימן תרל"ד כמו שיטתם, ששני העניינים הם מאותה סיבה, טעמייהו דבית שמאי ובית הלל, והלכה בזה כבית שמאי. למרות שיש הרבה ראשונים שסוברים הפוך, שהן שתי מחלוקות ללא קשר.

לפני שניכנס לעניין הזה, שואלים פה מה הפירוש? הם הלכו לבקר את ר' יוחנן בן החורנית וראו אותו שהיה יושב ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית, ולא אמרו לו דבר. באים בית שמאי ואומרים, לא, הם כן אמרו לו. וכי זו מחלוקת במציאות? איך היה? לכאורה יש פה ויכוח מה היה במציאות. על מה מתוכחים? שאלה פשוטה.

מי בתמונה?
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

ראיתי באחרונים דבר נחמד, שבעצם ר' יוחנן בן החורנית היה אז חולה, הלכו לבקרו ומצאוהו שהיה חולה, וחולה פטור מן הסוכה. כעת כשראו ששלחנו בתוך הבית, מה יגידו לו, לא קיימת מצות סוכה מסכן, לא מספיק שהוא חולה עוד יצערו אותו. לכן הם שתקו, לא אמרו כלום, כי בלאו הכי הוא פטור. אבל אחר כך, בהזדמנות אחרת שפגשו אותו אחרי שהבריא אמרו לו זאת, וכנראה זקני בית הלל לא היו באותו מעמד ולא שמעו מה שזקני בית שמאי אמרו לו אח"כ. ממילא זה מתיישב. והדבר רמוז במלה שהלכו זקני ב"ש, 'את הדרך ילכו בה' זה ביקור חולים. הלכו לקיים מצות גמ"ח, כמו שלמדו חז"ל מהפסוק הזה. עוד מעט תשמעו מדוע אני מדבר על זה, למרות שעכשיו איננו חג הסוכות.

להלכה נפסק בשו"ע, אם אדם יושב בסוכה ושלחנו בתוך הבית, לא קיים מצות סוכה, גזירה שמא ימשך אחר שלחנו.

ראיתי שמתוכחים גדולי תורה בדור שלנו, מה הדין אם אדם אוכל סנדויטש, הרי הוא לא אוכל סנדויטש על השלחן, לא מתוך צלחת. א"כ לכאורה אין את הגזירה שמא ימשך על שלחנו, אולי הוא ימשך אחרי הסנדויטש. דנו בזה, האם גם בסנדויטש יש את הגזירה שמא ימשך על שלחנו או לא. אני מדבר על סנדויטש רגיל שאנשים אוכלים. כריך.

צריכים לדעת מאיפה בכלל התחיל כל הנושא הזה של סנדויטש. היום משתמשים במושג סנדויטש לכמה דברים. יש עצים שקוראים להם סנדויטש, דיקט בשני הצדדים ובאמצע מילוי. גם אצל ילדים, בין הגדול והקטן, לבינוני קוראים סנדויטש. זה כבר נהיה שם מושאל.

בכל אופן תראו, כתוב כך, מה שכתבת בשם מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א ונדפס בקונטרס הלכות והליכות בשמו, שבאכילת סנדויטש לא שייך הגזירה שמא ימשך על שלחנו, דאינו השלחן לגביו אלא כארון בלבד. תשמעו סברא שאומר הרב אלישיב, השלחן לא עושה לך כלום, הוא כמו ארון. א"כ אפילו שהשלחן בתוך הבית, אין קשר בינך לבינו.

בא הרב אשר וייס שליט"א ואומר כך, בעניי אין זה נראה. אלא כל כי האיי גונא לא פלוג. לא חילקו. וגם בסברא אין נראה לחלק כלל, דמכל מקום יושב הוא ליד השלחן שיש עליו אוכל ומשקה. הוא טוען, מאחר ויש על השלחן עוד כל מיני דברים, נכון שהוא אוכל סנדויטש, אבל יש עוד דברים על השלחן, ואולי ירצה אח"כ לקחת משהו, וממילא ימשך אחר השלחן. ומה בין מי שעלחתו לפניו בתוך הסוכה, ומי שמאכלו בידו בתוך הסוכה? מה ההבדל אם אני אוכל בתוך צלחת, או אם אני אוכל סנדויטש? החשש הוא כיון שהוא סועד ושלחנו לפניו, ועל השלחן יש אוכל ומשקה, שמא ימשך לשבת במקום אחר כמו שאמרו כששלחנו בתוך הבית. ואם כן חשש זה שייך בסנדויטש, בדיוק כמו שיש בצלחת. ואינני רואה סברא לחלק בין זה לזה. אמנם מודינא שאם אינו יושב כלל ליד השלחן, אלא מחזיק את מאכלו בידו, ואין עניו וליבו על המאכלים שבשלחן, מותר. אבל כל עוד הוא יושב ליד השלחן, יש חשש שיסתפק מן האוכל שיש עליו כדרך העולם, והרי הוא בכלל הגזירה. יוצא לפי דבריו שיש חילוק בין אם אתה יושב ליד השלחן ועניו וליבו על המאכלים שבשלחן, לבין אם לא. הרב אלישיב לכאורה לא חילק בזה, ובסנדויטש אין את החשש שמא ימשך על שלחנו.

נלך לפי הסדר. דבר ראשון, מה טוען הרב אשר וייס, לא פלוג. האם אתם מבינים את הטענה הזאת? אני לא הבנתי. מי לא חילק? חז"ל לא חילקו? בזמן חז"ל אכלו סנדויטש? מה זה לא פלוג רבנן. הרי לא אומרים סתם לא פלוג. [דרך אגב, לצערנו היום לא יודעים לקרוא, היום קוראים לא פלוג (בשו"א), אבותינו גרסו לא פלוג (בפת"ח, והלמ"ד דגושה). עכשיו מי שישמע את המבטא, יבין מה פירוש המלה הזאת. כמו כל דתקון רבנן, כך לא פלוג. לא חילקו חכמים]. איזה חכמים לא חילקו בסנדויטש? הרי בעבר אף אחד לא אכל סנדויטש. מאיפה התחיל כל עניין הסנדויטש בעולם. אמרו שיש סיפור, כנראה שהוא התפרסם בכמה עלונים, ומסתמא יש לזה מקור, שפעם אחת היה איזה נסיך גוי, בעיר באנגליה הנקראת סנדויטש, שהיה טרוד ועסוק כל"כך, כל הזמן במשחקי הקלפים וההימורים שלו, ולא רצה לבוא

התודה והברכה משפע בריכה העליונה, שלוחה לידידנו היקרים אשר בכל השנה מידי חדש בחדשו מחזקים ידינו ביד נדיבה, ה"ה החפצים בעילום שמם הי"ו. יה"ר שיפתחו להם כל השערים הנאמרים בקדיש בימים נוראים, ולא יסגרו דלתותיהם בפניהם לעולם ולעולמי עולמים, אכ"ר

מֵרֵן נְשִׂיא הַמוֹסְדוֹת

רק אם יש לו מאכלים הערוכים על השלחן. א"כ לכאורה על מה הם מתנוכחים אם פתו בידו, הרי הדין מפורש בשער הציון. אלא מאי, צריך לומר שיש הבדל. עני, פתו בידו, אבל הוא אוכל כמו יהודי. הוא אינו לוקח את

הכזר ומכניס אותו לפה, אלא מחזיק ביד ופורס חתיכה חתיכה ואוכל. אם מדובר על צורת אכילה כזאת, אזי בדברי המשנ"ב יש מקום להתנוכח. נכון שהוא אוכל כך, אבל בכ"ז בגלל שיש שם שלחן, יש צד לומר שנלך אחר השלחן, כי יש לו קשר לשלחן. אבל אם מדובר על סנדויטש שמכניס את כולו לתוך הפה, לכאורה פה יש צד יותר גדול להגיד שהשלחן אינו קשור אליו כלל, כי אין לו שום שימוש בשלחן, הוא מכניס את כל המאכל בשלמות לפה.

בתשובה לשאלה מהקהל: הלל הזקן שברך מצה ומרור וקרבת פסח ביחד ואכל, אם נעשה חשבון לפי שיעור כזית לדידן, שזה כרביעית ביצה, זה בכלל לא הרבה. הקושיא תהיה רק לפי הסוברים שכזית הוא שיעור גדול. אבל לדידן שלשה זיתים, כזית מצה כזית מרור וכזית פסח, ביחד זה מגיע לשלשת רבעי ביצה, א"כ זה עדיין לא שיעור כביצה שאמרנו שזה לא דרך ארץ. ולשיטתם אפשר לומר דשאני התם שכך היא המצוה, לכן אין בזה משום חסרון דרך ארץ.

בכל אופן, בפסקי תשובות מובא חילוקי דעות בזה. הוא כותב (שם בסיומן ק"ע), אמנם בכל דבר שדרך העולם להחזיקו יותר מכביצה אין חשש להחזיקו בידו ואין בזה משום חסור מדת דרך ארץ, ובגון סנדויטש (כריד) פיתה, וכל כיוצא בזה. ומביא מקור שו"ת אור לציון. ויש הסוברים שראוי להחמיר גם באלו. המקור מספר וזאת הברכה בשם הגר"י פיישר.

נזכרתי עוד דבר. בספר חידושי בתרא, בהגהותיו על המשנ"ב, גם הוא הבין שיש בזה בעיא. הוא עוד מוסיף ואומר לכאורה זה מאוס לראות את מקום הנגיסה, אפילו כשזה מונח בצלחת. אם הוא אוזח ביד, ידקדק לשמור שמקום הנגיסה לא תהיה כלפי חוץ. יש פה עוד עניין, כתוב שאדם לא ישוך פרוסה ויניחנה על השלחן שאדם לא יראה את מקום הנגיסה שלו. לכן אם הוא אוכל כך, רואים את מקום השיניים, וזו גם בעיא.

[מכאן נמסר בשיעור פרשת קרח ה'תש"ע] ברצוני לומר, ברור שאני מבין שדבר זה אינו פשוט, אבל הראו לי שיש בספר משנה הלכות חיזוק נוסף לכך, חוץ ממה שהבאנו בשם ספר וזאת הברכה. בספר משנה הלכות חלק ט"ו סימן ס"א, מביא שהשואל שאל אותו, כתוב במסכת דרך ארץ רבה, לא יאחו אדם פרוסה כביצה בידו, ואם עשה כן הרי זה רעבתן וגררן. ומביא את הבית יוסף שהזכרנו, שאם אדם אוזח פרוסה כביצה אפילו שאינו אוכל ממנו רק קצת, נקרא רעבתן. רק לכבוד סעודת שבת מובא בפוסקים שאפשר לחלק כביצה לכבוד הסעודה. אבל ככה סתם, רק כזית. אין לחלק למסובין מפרוסת הביצה כמות גדולה כי זה גרגרנות. וכך גם אם אדם לוקח בשביל עצמו. הוא כותב שהשואל שאל, נפשו בשאלתו על מה שמכו העולם שיש מיני מאכלים כמו סנדויטשים שמניחים בשר או דגים בין שתי חתיכות פת, וכן מאכל פיצה או פלאפל שמאכלו יותר מכביצה וגם נושכים בתוך המאכל בשיניים, אם הרגיל לאכול כזה נקרא רעבתן, או כיון דהעולם אין מקפידין אין זה רעבתן. והוא עונה, שאלה גדולה שאל. פשוט דבר הלכה שהוא מובא בכל הפוסקים ובגמרא אין לדחות בקש. והלא דברי המס' דרך ארץ הובאו בטור ושו"ע או"ח סימן ק"ע להלכה וז"ל, לא יאכל אדם פרוסה כביצה, ואם אכל הרי זה גררן או רעבתן, לפי הנוסחאות. וגם בקיצור שלחן ערוך ושאר אחרונים הביאו הלכה זו פשוטה. והיא נכח לבטל כל זה מפני רעבתנים וגררנים? מה אתה רוצה למחוק את הסעיף הזה? כי כל אכילת סנדויטש או פיצה או פלאפל וכיוצא בזה הוא דרך רעבתנים. עכשיו תשמעו, ולא מזמן רב, לפני כעשרים שנה או שלשים שנה, אם היה בחור ישיבה אוכל פיצה, אמרתי לו שלא יבוא להישיבה. לא הכניס אותו לישיבה אם היה אוכל פיצה. היום אני חושב תהיה לנו בעיא, כי היום הכל הפוך. עכ"פ לא ראיתי מקום סתם להקל בזה, אלא בני תורה ילמדו דרכי סעודה, וכמו שעשו אבותינו כשיצאו ממצרים, משה רבינו דרכי סעודה לימדם.

שלוחה בזאת הברכה מעומקא דליבא למוריני ורבינו עטרות ראשינו הגאון הגדול מרן נשיא המוסדות פוסק עדת תימן מחזיר עטרה לישיבה מקים עולה של תורה ולוחם מלחמתה

רבי יצחק רצאבי שליט"א

על הדרכתו והכוונתו לכל ישראל בכלל ולעדת תימן בפרט, ולנו צוות התלמוד תורה וההורים, לדעת איזוהי דרך ישרה שילכו בה ישראל לשכון אור.

ולא פעם ולא פעמיים, ראינו בעינינו את ישועת ה' כהרף עין, בזכותו של מוריני ורבינו יחיד מלפניו יתברך שיאריך ה' ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, כבריאיות איתנה ונהורא מעליא, ויפוצו מעיינותיו חוצה, כמים אשר אין להם סוף.

ושנוכה לשמוח עמו בשמחת בית השאובה בבית קדשינו ותפארתנו, ששים ושמחים במהרה בימינו, אכ"ר.

התורה והברכה לכל תורמי הת"ת אשר משקיעים הונם כתשכ"ר ובונים לעצמם בנין לתפארה לחיי עוה"ב. יהא רעוא מן קדם מריה שמיא שלא יחסר להם מאומה ויראו ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם ותהי משכורתם שלימה כפולה ומכופלת מאתו יתברך, אכ"ר.

תו דעתך!

אדם בנה סוכה בעלת ארבע דפנות וסכך כשר, למהדרין מן המהדרין. עיטרה וקישטה במיטב הקישוטים ובמירב חכמתו ובינתו שחננו השי"ת. אך סוכתו תהיה פסולה ויהיה אסור לברך עליה.

וכל כך למה?? היות והשאר בסוכתו לאחר האכילה קדרות וקערות. יעוין בש"ע סי' תרל"ט ס"א, ובשער הציון שם אות י"ג, ובבארות יצחק הל' סוכה אות קמ"ד. אך יתכן שאין בסוכתו המהודרת והעטורה קדרות וקערות, ועם כל זאת סוכתו תהיה פסולה ויהיה אסור לברך עליה. וכל כך למה??

השיב מרן הרה"ג יצחק רצאבי שליט"א בשנים עברו, לאחד מבאי הכנס בהקבלת פני רבו בעיר קדיש

אתא ת"י, תשע"ח:

כאשר יש מכשיר פלאפון לא כשר בתוך הסוכה, פוסל את הסוכה ואסור לברך עליה, היות והוא יותר גרוע מכלי מטונף.

יגוררנו מפי עליון כל האנשים אשר זיטעו לחיות שלוחם, ונרצה רוחם אותם, ונתנו מהונם לשמה משפחות מבני עמנו, למען יהא נקל להם בחוצאות הרעות בימים אלו. ימלא ה' כל משאלות לבם לסוכה, ויוצו לחיות מן העוננים כל ימי חייהם, מתוך אורך ימים ושנים, ובריאיות איתנה, ועוזרת מעליא, אכ"ר.

אומר לכם משהו. נכון שישנם הרבה דברים בעולם שהשתנו, חינכו את הילדים והנוער לא נכון, הרגילו תרבות אחרת בעולם. אבל למעשה כל זה לא התחיל מהיום. החיד"א כבר כותב את זה בספר נחל אשכול על ספר קהלת, עה"פ "אל תאמר מה היה, שהימים הראשונים היו טובים מאלה, כי לא מחכמה שאלת על זה". הוא שואל, למה בדורות האלה אין צדיקים קדושי עליון כמו שהיה בזמן הראשונים? מה ההבדל? ואפשר לומר בחקירה אחת, שהתנאים והאמוראים היו קדישי עליוני, ועתה הגם שיתמרמר האדם ויבכה ויעשה סיגופים ותעניות, לא מסיק אלא כמה דמסיק תעלא מבי כרבא. וכמה ילאה האדם לעשות מעשים טובים בטורח גדול, ולא יעלה אפילו אחת מרבוה מהראשונים. מדוע אנחנו לא מצליחים להגיע למדרגות של הקדמונים, מאי שנא? ויש הרבה תשובות לדבר, ועתה נזכיר קצת מהם. אחת, שהנשמות של הראשונים, היו מבחינות עליונות ומתוקנות. ועתה, הדורות האחרונים, מבחינות תחתונות ומליאות חסרונות. שנית, שאז היה כל התורה בעל פה, ואשר נדבחה רוחו להיות ת"ח היה צריך יום ולילה כל ימי חייו לחזור על לימודו שלא ישכח, וזה גורם לקדושה ודבקות על ידי התורה שהוא הוגה יום ולילה, וזו סיבה לפרישות מענייני העולם וניצול מיצר הרע, וגדולה תורה כמבואר בפרק קנן תורה. בזמנם כל התורה היתה בעל פה ומי שרצה ללמוד ולהיות ת"ח, היה צריך ללמוד תורה כל הזמן, כי הרי התורה שבע"פ לא כתובה בספר, לכן תמיד היה צריך ללמוד ולהיות שקוע בלימוד, יום ולילה לחזור על לימודו, וזה גורם לקדושה ולדבקות, ולהינצל מיעה"ר ומכל העבירות. תירוץ שלישי, ועוד בה שלישיה, שהיה מצוי להם אפר פרה, וכמ"ש חבריא מידכן בגלילא. היה להם בזמן חז"ל אפר פרה אדומה, והיו מיטהרים. החיד"א כותב במקום אחר, שאין לו ספק כי האר"י הק' היה ניהר באפר פרה אדומה. אבל כל העולם כולו שאין להם אפר פרה, ממילא נמצאים במדרגות שלא מסוגלים להתרומם. עכשיו התשובה הרביעית, ואת רב"ע, שעתה גברה מאד הסטרא אחרא ועשתה הכנות לחטוא הן בענין המאכלות, הן בענין הנהגת המדינות והנהגת בני אדם, שכלן סיבה לכמה חטאת הציבור והיחיד. פשוט בגלל התרבות. אינני יודע למה הוא מתכוין בענין המאכלות, הוא לא כתב סנדוויטשים, אולי הכוונה שעשו כל מיני מתכונים שמושכים את בני אדם. אלו הם דברים סתומים, שאפשר לפרש בהם מה שרוצים, ואולי במקום אחר הוא מסביר את דברי עצמו. בכל אופן הוא אומר, וזהו שאמר, אל תאמר מה היה, שהימים הראשונים היו טובים מאלה. שהתנאים והאמוראים, היו קדושים, ורוח הקודש שורה עליהם, ואליהו הנביא זכור לטוב רגיל אצלם. ועתה בל ימצא בגדולי דורנו והחסידים שמין מנהו. כי לא מחכמה שאלת על זה, כי יש תשובות רבות נכוחות על זה.

לכן אני אומר, זה המצב שלנו, ולא פלא שיש לנו כ"כ הרבה הפרעות. במלים אחרות, הקדושה הצניעות והטהרה, לא כפי מה שהיתה. אין בכלל מה להשוות את הצניעות של היום, למה שהיה. אני מדבר אפילו על האנשים הכי צדיקים היום, אין דבר כזה כמו מה שהיה אצל אבותינו. בדור שעבר, אינני יודע אם יש כאלו גם היום, מי שהכיר את הזקנות של פעם, כשהיו רואות גברים היו בורחות הצידה. אפילו זקנה בת תשעים, לא היתה הולכת בפני גברים. היום אפילו בת שמונה עשרה, רצה לפני כולם. אפילו סמוך לבית הכנסת. אפילו ילדות. לא מחנכים את הילדות מקטנות לצניעות. בעבר ילדה בת חמש ידעה, אם עובר איש, היתה עומדת בצד עד שהוא יעבור, ואז ממשיכה ללכת. איפה נשמע דברים כאלו היום? אין מי שיחנך, כי גם האמהות עצמן, המורות עצמן, לא מחונכות. אם רבי לא שנהא, רבי חייא מנין לו. אם המורה והאמא לא מתנהגת כך, איך הבנות יתנהגו כך. אבל בדורות שעברו כך זה היה, ולא רק בתימן. הרב מייזליש סיפר שבירושלם בעבר, גם האשכנזים כך היו. הוא סיפר שהיה מוליך את אמו ברחוב, כי היא היתה כבר זקנה שבקושי הולכת, מדדה. פתאום עברו אנשים, והיא היתה אומרת לו, בוא נלך לצד. אמר לה, אמא, את כבר זקנה בת תשעים, מי מסתכל עליך? אמרה לו, כך אני רגילה. היא התרגלה, וזה כבר בדם.

יש מה שנקרא הכנות לחטוא, כלשון החיד"א דלעיל. התרבות של היום, מביאה את הדברים האלה. פעם אמרו, כל כבודה בת מלך פנימה, היום צריך לעשות תיקון, קילקול, כל כבודה "בן" מלך פנימה. היום אנחנו אלה שצריכים לברוח. אנחנו צריכים לתת להם ללכת ראשונות, כי פגיעתן רעה. לכן אל תתפלאו שאנחנו במצב כזה. אני חושב, מי יכול לתקן את הדברים האלה? אבל אולי מי שימסור נפש, אולי זה יעזור במשך הזמן.

תפארת בנים

נבחנו על כל פרשת האזינו ופרשת וזאת הברכה בעל פה וקיבלו תעודה ותשורה נאה לאות הערכה. התלמידים הנעלים ה"ה שלמה ססה, יהודה בן יעקב אביעד שר שלום, ישי אגסי נ"ו. יה"ר שיעלו במעלות התורה והיראה, אכ"ר

מבצע
'אוספים זכ(ו)יות'
הכולל את כל תלמידי התלמוד תורה ובו מוגרל מידי שבוע **שופר של איל**

עלו בגורל בשבועיים האחרונים, התלמידים הנעימים והמיוהדים **אלעזר ססה נ"ו** **דוד שיאחי נ"ו** יהא רעוא שיזכו לתקוע בשופרו של משיח, אכ"ר.

אליכס תלמידי ת"ת 'צטרת חיים' היקרים, וכל אר תספ"ר הצדיקים!
 גדולים ונצפים ימי חס הסוכות אר אנו בהס כרויים,
 צ"כ תנו להקט אהקיע ימים אלו לצליה בתורה בקדושה וביראה, כרצון אבינו
 אמרואים, והוא ממאנו יוסן אליכס כרחמיו הרבים.

לומדים
בשמחה עם
יחס אישי
ואוהב

בדרכיהם אתה לך...

המכבד את המועדות

מעשה ביהודי אחד מיהודי צפון תימן שהיה לו שכן גוי, שהייתה לו תרנגולת שמנה ובריא. אותו יהודי חשב בליבו כי תרנגולת זו ראויה לעלות על שולחנו בראש השנה הממשמש ובא. הוא פנה לשכנו הגוי וביקש ממנו אם יוכל למכור לו את התרנגולת לכבוד החג. הגוי חשב מעט ואמר לשכנו היהודי: "רואה אתה את פרתי העומדת בחצר אם תדע מה שיש בבטנה אתן לך את התרנגולת בחינם". (הפרה הייתה מעוברת). היהודי לא ידע מה לענות לשכנו וכי יש לו רוח הקודש לדעת מה בבטן הפרה? היהודי התבונן בפרה מכל עבר מנסה למצוא איזה מענה לגוי, ולבסוף אמר לשכנו: "אני רואה בצד אחד של בטן הפרה שיש שם עגל ובצד השני עגלה. הגוי חייך (בליבו חשב הלוואי ויהיה כן) לאחר זמן מה התרחש הפלא הגדול, הפרה אכן ילדה עגל ועגלה. הגוי עמד בדיבורו ונתן לשכנו היהודי את התרנגולת השמנה ואף הוסיף לו עוד תרנגול.

(מפאתי תימן עמ' קמ"ז)

תפארת בנים

15/09/2020 12:09

תלמידי הת"ת הלכו להתפלל על עם ישראל בכלל ועל תומרי הת"ת בפרט, ועל עצמם במיוחד, על קברי רבותינו הקדושים מוה"ר סרדכי שרעבי זצוק"ל ומוה"ר יחיאל אלשיך זצוק"ל ומוה"ר חיים כסא זצוק"ל. יה"ר שתקובל תפלתם ברצון, אכ"ר

15/09/2020 11:3

פניני הלכה

ההנהגה הראויה ביום הושענא רבא

לשון מהרי"ץ בעץ חיים ח"ב דף ס"א ע"ב

כבר נהגו כל ישראל בליל הושענא רבא להרבות נרות בבית הכנסת ומתפללים תפלת ערבית בהכנעה גדולה ובכוונה כמו בליל כפורים. ואחר התפלה הולכין לסעוד סעודת הלילה. וצריך האיש הירא למעט באכילה ושתייה לעת כזאת שהמאכל מביא את השינה ואין השעה צריכה לכך כי משעת הנעילה הונח משפט האדם בצריך עיון הכל לפי מעשיו יחתמוהו לטוב או למוטב ולכן תכף אחר גמר סעודתו ילך לבהכ"נ לשנות עם הצבור סדר הקריאה במשנה תורה כאשר הוא מסודר בסדרי הדפוסים ע"פ האר"י ז"ל להכריע כף זכותו עם חברה קדושה כל הלילה לא ינום ולא יישן ולא יראה החוצה לא כמו הבורים בעם אשר חשבו כי עיקר הלילה הזאת לנדר השינה מעיניהם ויושבים בבית הלימוד הרחק כמטחוי קשת בדברים בטלים חלילה לעם הקדש ללכת באלה כי אם יהגו כל הלילה בתורה והם יעמדו למליצי יושר לפני אלדי עולם ה' להפר כעם ולבטל גזירה ומובטח לו שיחתמוהו לחיים טובים:

ויזהר מאד שלא להפסיק אחר הלימוד בדברים בטלים רק יחבר אל הלימוד סדר התפלה ומכ"ש שלא לישן באשמורת הבקר אחר גמר הסדר כי העיקר לחבר לילה ביום ויתפלל תפלתו בשמחה ובטוב לבב ובהתעוררות גדול ומורא ופחד וידחה השינה מעליו כי אם יישן ח"ו בקצת פרקי הזמירות והיוצר ח"ו יפסיד ויאבד טובה הרבה וכ"ש וק"ו בעת ק"ש: כלל הדבר צריך לשמור עצמו בכל התפלה מתחלה ועד סוף שלא להכניס תנומה בעיניו כלל וכלל:

ולא נהגו העולם לומר נשמת כל חי ויוצר של י"ט כי יום החתום שוה בכל בחינותיו לימי חוה"מ ואין באדם נשמה יתרה כמו ב"ט ואין לשנות מנהג קדמונים וביום זה אומרים ההושענות כולם ואומרים ז' הקפות והתחנות כמו שנסדיר לפניך. ומוציא ס"ת ומניחו על התיבה. ומקיפים בערבה דחבטה עם הלולב:

אלא משפחות הפתח יה"ר שתכבדו לקיים את חל שמחתנו בקדושה אע"פ אע"פ
את השי"ת בשמחה ובלב אבה כפצוננו יתפסק. ונצבה כולנו אביאת סואלנו
לחוש את חלנו העיר קצטנו ותפארתנו. אכ"ר

נהניס בגנים

נתפסו

בהפסקה על
זכרי תורה

תפארת בנים

חוגים
סיומי
מסכתות

שמחה בדרך הסלולה

שמחת התורה

מנהיגנו בעיר ואם בישראל בק"ק צנעא לומר פזמון זה היינו אצולה לפני גלילת ס"ת ובין וזאת הברכה לבראשית מתחילין פזמון מברך רחמנא וביום זה מוציאין כל ס"ת שבהיכל ומניחים על התיבה ומרקדים ושמחים ביום זה לשמחת התורה וכל אדם ישתדל להיות שמח ביותר על שזיכנו ה"ת להשלים התורה ולהתחיל בה ויתפלל על העתיד ויזהר שתהא שמחה לשי"ת ובכוונת הלב לא כמו שראיתי קצת בני אדם שמשתכרים ובאים לידי הוללות וסכלות ונבלות הפה ח"ו או להם ואוי למחיצתם כי הם גורמין ח"ו פגם גדול ומה לו ולצרה הזאת מוטב שידום וישב בביתו משיגרום רעה לעצמו ולאחרים עמו. אמנם באתי לזרוז לעם קדושי ה' שתהא כוונתם לשם שמים כי לא נצטוינו על ההוללות והסכלות שאין ההוללות והסכלות אלא לאוה"ע שהם מכחישי האמת יש"ו אבל אנחנו עם בני ישראל עם ה' ונחלתו נצטוינו על שמחה שיש בה עבודת הש"י השם ב"ה יזכינו לראות בשמחת בית השאובה ולהיות מהשמחים בעבודתו בכל לבבנו ובכל נפשנו ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו אכי"ר כה דברי הקל והצעיר הכותב יוסף זיי"א.

בהערות להרב סמיעון צאלח זצ"ל בסידורו ח"ב דף תמ"ב

מסורת הריקוד

מהות הריקוד הינו הבעת שמחה רוחנית שבו מביע האדם בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו על-ידי תנועות קפיצה, כרכור ודילוג, ובכך גופו מתחמם והדם זורם במהירות, ומעורר את החושים והמחשבה לשיא של שמחה יתירה, בבחינת "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך", ובבחינת "עבדו את ה' בשמחה".

וכבר כתב על זה בעל ספר מסילת ישרים בזה הלשון:

"כי התנועה החיצונה מעוררת הפנימית, ובודאי שיותר מסורה בידו החיצונה מהפנימית" ע"כ.

וכמו שמצינו בכמה מצוות שיש לעשותן בשינוי תנועות הגוף כגון: נפילת פנים, וידוי והסיבה לליל הסדר, הרי שיש משמעות גדולה ועצומה לתנועות הגוף להשפיע על אותה תפילה או מצוה לעשותה בכוונה יתירה.

בשונה מבעלי חיים דאין אצלם הבעת שמחה, ואם ישתמש האדם בריקוד לשמוח בדבר עבירה הרי שגדול עוונו מנשוא, כי משתמש בדבר רוחני זה נגד הקב"ה, וזה היה למעשה חטא העגל, שרקדו מסביבו וקבלו עונש נורא.

הריקוד מוזכר במקרא בעיקר בשם "מחול". אולם יש אומרים כי ה"מחול" אינו אלא כלי זמר, כעין חליל.

הריקוד הוא ביטוי לשמחה: "אז תשמח בתולה במחול" (ירמיה ל"א, י"ב).

בדרך כלל, היה הריקוד מלווה בכלי-נגינה שונים.

לאחר ניצחון על האויב, היו רגילים לצאת בתופים ובמחולות, וכך היה לאחר קריעת ים-סוף (שמות ט"ו, כ'), לאחר ניצחון יפתח על בני עמון (שופטים י"א, ל"ד) ולאחר ניצחון דוד על גלית (שמואל א' י"ח, ו').

נהגו לרקוד גם בעתות שמחה. כשהעלו את ארון ברית ה' מבית עובר אדום הגתי והשמחה היתה רבה, היה דוד המלך מפזז ומכרכר לפני ה'. תנועות אלו נראו משונות בעיני מיכל אשתו, שבוזה משום כך לדוד ולא הבינה כי הריקוד נבע מתוך שמחה פנימית ומתוך כבוד לארון ברית ה' (שמואל ב' ו', י"ב-כ"ב).

בימי השופטים מוזכר שבנות ישראל יצאו לחולל בכרמים בט"ו באב(שופטים כ"א, י"ט).

בבית המקדש היו נערכים ריקודים ב"שמחת בית השאובה" בחג הסוכות, שם היו חסידים ואנשי מעשה מרקדים כשאבוקות של אור בידיהם ואומרים דברי שירות ותושבחות (סוכה נ"א, א-ב).

חז"ל אסרו לרקוד בשבת וביום-טוב, שמא יבוא לתקן כלי שיר, וביום שמחת תורה התירו ה"גאונים" לרקוד לכבוד התורה.

ידועים במיוחד הריקודים של עדות המזרח, כשהמפותח ביותר ביניהם היה הריקוד היהודי-תימני, אשר הינו מסורת עתיקת יומין, ותנועותיו רבות בכל מיני צורות צנועות, ואינם מבליטים את גוף האדם, אשר תחטיא את מטרת הריקוד שהינו שמחה רוחנית, (אגב, "הריקוד התימני" הוא נעשה מצד ימין לשמאל ולא משמאל לימין כריקוד "הורה"), וכן הרמת הידים או כלפי מעלה מורה על הקב"ה שהוא היחיד והמיוחד ועשה הכל לבדו.

וכמו שלא שינו יהודי תימן את לבושם, לשונם, שמותם והנהגתם, כך גם בריקוד לא שינו לרקוד כמו ערביי ארץ תימן, אשר רוקדים שונה בהרבה מן הריקוד היהודי-תימני, שהם רוקדים עם חרבות וכדומה.

יהי רצון שנוכח לשמוח ולרקוד בבית מקדשינו ותפארתינו במהרה בימינו אמן.

הרה"ג מאיר ליאור לוי שליט"א

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל,

דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל,

יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

תפארת בנים

מבצע 'תפילה בהתמדה' אשר זכו וקיבלו

סידור מתנה

ה"ה מלביאל שמחי,

אברהם עמר,

שמעון טסה,

יוסף שער,

בניהו אשר אלזני, יהודע נהרי,

מאיר עוז ארי, מתניה נהרי,

יוסף שלום דמרי, משה שיאהר נ"י

יה"ר שיתקבלו תפילותיהם ברצון, אכ"ר

זכה בהגרלת הפרס הגדול

שופר גדול

במבצע

אוספים זכויות

התלמיד הנעלה

מתניה נהרי נ"י

יהא רעוא שיעלה מעלה

בתורה וביראה, אכ"ר.

חכמי תימן

הרב סעדיה בן מעודה מסורי זצ"ל

נולד בשנת תרס"ז במחוז בעדאן שבדרום תימן. התייתם בילדותו וגדל אצל דודו.

עלה ארצה בשנת תרע"ב והתיישב במושבה חדרה, אך עקב יחס אכזרי כלפיהם מצד תושבי חדרה היהודים, עברו לנחליאל והיה ממיסדיה.

הוסמך לשחיטה ע"י הרבנים הרב קוק והרב עוזיאל חי והרב פרנק ועוד.

נפטר כ"ט תשרי תשמ"ה.

תנצב"ה.

מהליכות אבותינו

לז"ש"ק יובל בן דוד ורות בת זכריה

בניית הסוכה מתוכננת מראשית בניית הבית ואופן ניהול

כתב מוהר"ר אברהם נדאף זצ"ל ברשימותיו כיצד אופן בניית הסוכה, מובא בכתבי ענף חיים ח"א עמ' רס"ח:

א. כל הבתים יש בהם סוכה בבית כעין ארובה, ומתקנין אותה בזוית החדר ואותו חדר קורין אותו סוכה תמיד, על שם שהסוכה קבועה בו.

ב. בעת שבונים תקרת החדר מניחין שיעור סוכה או יותר לפי מספר בני הבית בלי תקרה, ואח"כ מניחין מוטות של עץ חלקים סמוכים זה על זה ובהם סותמין פי הארובה, ומניחין מחצלת ע"ג, ואח"כ טיט ועפר ע"ג, עד שיהא שוה עם גג החדר.

וכשמגיע זמן חג הסוכות היינו אחר כפור בסמוך, מסירין הרעפים והמחצלת מעל גבי המוטות שקורין להן אצאביע על שם שהן עגודים כמו האצבעות, ומנקין אותן מהעפרורית לפי שאינן קבועות במסמרים, ורוחצין אותן במים כדי שיהו נקיים ויפים, ומחזירין אותן למקומן ומסדרין אותן זו בצד זו בקצת הברדל ביניהן, ואח"כ מסככין ע"ג בפסולת גורן קלחים של דורה או ממה שנמצא בעיר מדברים שמותר לסכך בהן. ויש כפרים שעושין מחצלת קטנה מדקלים לבנים לשם סוכה ומסככין בה.

ותולין פרכילי ענבים ורמונים ואיזה מינים הנמצאים, ויש שתולין מין בושם הנקרא פול שיש בו ריח טוב, ומכסים הקיר סביב הסוכה בבגד מצוייר מצבעים שונים שקורין לו בל"ע סמאדאר (ר"ל מכסה), ומציעין מצעות ארוגין מצמר עזים שחורים וע"ג כרים וכסתות מסודרים ע"ג סמוכים אל הקיר כדי שישבו כדרך בני מלכים בהסיבה. עכ"ל.

והלואי ונהיה חכמים כאבותינו הקדושים, לתת דעתנו בעת בניית בית על מקום משכן הסוכה, וכל הדברים הנצרכים לענייני הקדושה.

התודה...

כל האנשים והנשים החשובים,

אשר נתנו מהונם עזקה

לכפר על נפשוחם,

למען תעוקות של בית רבן.

תעמוד להם זכות תפילתן ותורתן

של תשב"ר אשר משברת

ומקרעת רקיעים ואוירים לבטל

כל גזרות קשות ורעות מעליהן

ולתת להם את

הברכה...

מאלהא דשמיא די ברא שמיא

וארעא, וימלא כל משאלות לבם

לטובה ולברכה, בכל השנה

החדשה הבאה עלינו לטובה

ובכל שנה ושנה, אכ"ר.

הערות. הארות ותשובות לחידות

ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009

או במייל:

e0504150896@gmail.com

ניתן להקדיש את העלון

להצלחת, לרפואת, לעילוי נשמת.

לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022.